

NEWSLETTER/BULLETIN

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE
ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

ASSOCIATION CANADIENNE POUR
L'AVANCEMENT DES ÉTUDES NÉERLANDAISES

December 2021

ISSN 2290-7300

décembre 2021

Editorial

Mary Eggermont-Molenaar

Half september. Nadat ik las dat “je ermee moet leven”, pakten echtgenoot Jos en ik onze koffers in en vlogen half september naar Nederland. Vergeleken bij de hectiek in Calgary was het er rustig: mondkapjes in trein en bus en een QR-code tonen in restaurants. Zo te zien leeft ook de horeca met het virus en heeft, in navolging van wat ook het heelal met haar omvang doet, de terrassen flink laten uitdijen. Duindorp bij Scheveningen mag dit jaar houten brandstapels maken van tien bij tien bij tien meter. De mode volgt de energiecrisis op de met flinke gymschoenen beklede voet: dikke truien zijn in. Meer over genoemde energie verderop in dit nummer.

Grammaticale regels, dat is ook iets waar me mee moeten leven wil je je Nederlands op peil houden. Daarom is het mooi dat er weer een nieuw boek op de markt is verschenen, *Doe wat met grammatica: Een gids voor wie Nederlands leert*. Het komt compleet met online oefeningen. [Lees er hier alles over](#). Het boek inkijken kan via [deze link](#).

Waar we ook mee moeten leven zijn de berichten over de zoveelste golf Corona. Het strand van Katwijk aan Zee waar ook nonstop golven op klotsen zou er nog jaloers op worden. Hierbij een boekbespreking van Maarten 't Hart van “een Corona-geschiedenis. Daar hebben we er nog niet zoveel van. Het is heel iets nieuws”, [Ik zie je bij de uitgang, van Joosje Duk](#).

Deze en nog een paar andere gefilmde en beschreven boekbesprekingen zijn gratis te raadplegen via het literaire weblog TZUM: <https://www.tzum.info>.

Maarten 't Hart

**Call for Papers for the Annual Meeting of the
Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies (CAANS) /
Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises (ACAEN)
14-15 May 2022
Online Conference**

In partnership with the Federation for the Humanities and Social Science

The Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies is the academic 'home' of Canadian (and other) scholars, from a myriad of disciplines, whose research focuses on some aspect of Netherlandic Studies, be it linguistic, literary, historical, political, diasporic, post-colonial, art-historical, etc. This year, our annual conference will take place fully online, for the second time in the history of our association.

We invite proposals for papers addressing the main theme of this year's virtual gathering: **Transitions**. This theme coincides with the theme chosen by the Federation for the Humanities and Social Sciences for Congress 2022, an annual gathering of Canadian academic associations active in the humanities and social sciences. The theme invites scholars to reflect on changes, inspired by the ongoing debate on Equity, Diversity, Inclusion, and Decolonization (EDID), that are currently unfolding, particularly in the social arena but also beyond in the Netherlandic world.

In addition to proposals focusing on this year's theme, we also welcome proposals for papers addressing any other topic related to Netherlandic studies, including but not limited to language, literature, culture, history, art and art history, or politics.

Presentations will be 20 minutes plus 10 minutes for questions and discussion and may be delivered in English, French, or Dutch. The online format for all papers will be live presentation with live Q&A. Instructions will be shared with the presenter upon acceptance of their proposal.

CAANS 2022 will feature *two keynote speakers*: **Dr. Ena Jansen** (Universiteit van Amsterdam), whose research focuses on the Afrikaans literature of South-Africa, and **Dr. Ludovic Beheydt** (Université catholique de Louvain), a specialist of Dutch Linguistics and Netherlandic Culture. Both keynote lectures will address issues related to this year's conference theme.

CAANS 2022 will also award one *Congress Graduate Merit Award (CGMA)*, worth \$500, to this year's best graduate student paper.

Please send your title and a short abstract (150-300 words exclusive of any references) **BEFORE January 21, 2022** to: Email program chair: tcollet@uwindsor.ca

Editorial • Mary Eggermont-Molenaar	1
Call for Papers	2
CAANS-sprekers en -leden in het nieuws	3
In dit nummer	
Herinneringen • Peter Lowensteyn	6
Nederland aardgas-"los" • Pjotr Scotnicki	7
Overwegingen • Jeroen Stil	7
Leven met de Here God • Cor van der Panne	9
News from the Chapters	11
Montreal • Ottawa • Calgary • Vancouver	
Membership renewal • Peter Tijssen	17

Ludovic Beheydt

CAANS-sprekers en -leden in het nieuws

Mary Eggermont-Molenaar

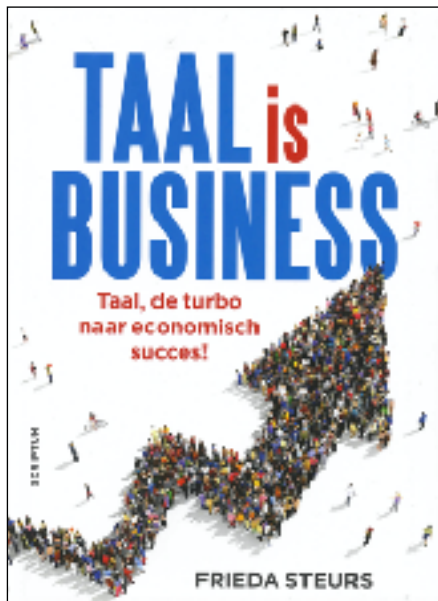
Mensje van Keulen werd 75 wat leidde tot een kort maar krachtig vriendenboekje en een collage van alles wat ze ooit over katten schreef. Veel schrijvers moeten het hebben van een of ander leed dat hen overkomt, maar willen vervolgens niet weten of toegeven dat de stof dat hen dit oplevert hen welkom is. Zo niet Mensje. Op blz. 126 schrijft ze over de aanstaande crematie van haar kat dat ze ondertussen dacht: "Ondanks alle droefheid: er zit een verhaal in, een macaber verhaal".

Ena Jansen, die in 2020 en in 2021 keynote op je jaarlijkse CAANS-conferentie, zou zijn geweest, zal dit, met Ludo Beheydt, nu zijn in 2022. Alles online, dat wel. In augustus werd ze geïnterviewd over *Immigrant*, een nieuwe bloemlezing uit de poëzie van Elisabet Eybers, door Marina Vitatchova, gast-professor Afrikaanse letterkunde aan de Univer-

siteit Gent. Meer hierover via [deze link](#). Het interview (in het Afrikaans) valt te beluisteren via: <https://fb.watch/9p2gbPVYdo/>

Vorig jaar hield **Frieda Steurs**, KU Leuven en Instituut voor de Nederlandse Taal, tijdens de online CAANS-jaarvergadering een voordracht getiteld *Language is Business! On the impact of linguistic applications*. Dit jaar kreeg ik de gelegenheid haar publicatie *Taal is Business* over dit onderwerp te lezen. Het werd in 2016 gepubliceerd. Beetje laat om het nu aan te prijzen, maar beter laat dat nooit. Overigens, wat mij betreft had de titel moeten luiden: *Vertalen is business*. Een aanrader voor wie dan ook die zich met vertalen bezighoudt!

Op de literaire weblog TZUM staan recensies van nieuwe boeken en een paar filmjes, bijvoorbeeld een van Godfried Bomans als Sinterklaas en een voordracht van **Joke van Leeuwen**, *Geletterde mens*. Zie [HIER](#).

Mijn boek *De Juta-kinderen. Van Sunny Home tot een bunker in Berlijn* zag afgelopen september het licht, in Leiden, de stad waar in 1920 Esther Juta, de jongste van wolhandelaar/wethouder Herman Cornelius Juta's kinderen, het houten huisje liet bouwen, waarin Maarten en Eva Biesheuvel zo'n veertig jaar hebben gewoond. Een geriefelijke doorsnee-familie-geschiedenis met onthutsende NSB- en Nazi-hoofdstukken erin.

met Eva Biesheuvel in 2007

In dit nummer

Peter van Zonneveld schreef in *Herinneringen aan Willem Frederik Hermans*, "... Op 31 juli van dat jaar kon ik in Breukelen met de auteur kennismaken. Het was een zomeravond, en de ontmoeting vond plaats in de tuin van de familie Benders, aan de Vecht ..." zie [HIER](#)

Voor CAANS-webmaster Peter Lowensteyn was dit berichtje aanleiding zijn eigen herinneringen aan Hermans toe te voegen.

Willem F. Hermans met Peter van Zonneveld.
Foto Raymond Benders

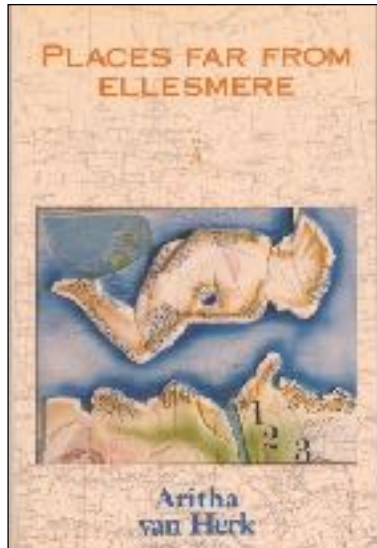

Pjotr Scotnicki

In 1987 kwam de Nijmeegse student **Pjotr Scotnicki** naar Calgary in verband met een stage bij Shell. Pjotr had Calgary als voorkeur aangegeven omdat dat daar een jaar later de winterspelen zouden plaatsvinden en het hem leuk leek om in de Rocky's te kunnen gaan skiën. Dat is ook gelukt, liet hij me weten: "ik heb bij een garage sale wat oude ski's gekocht en heb daarmee kunnen skiën in de buurt van Banff. Er lag helaas niet heel veel sneeuw toen, dus die ski's zijn toen door alle rotsen die ik raakte helemaal aan gort gegaan". In dat zelfde jaar 1987 fungeerde Pjotr als student-spreker tijdens Cleveringa-bijeenkomst. Hij is nu managing directeur van Wigersma & Sikkema, een bedrijf in aardgasapparatuur en gaf me desgevraagd zijn mening over het aardgasbeleid in Nederland. **Zie ook:** <https://wigersma-sikkema.com>

In *Op weg naar de Hemel* bundelde dr. **Ludo Jongen**, oud-universitair docent aan de opleiding Nederlands van de Faculteit der Letteren te Leiden, een aantal middeleeuwse teksten met vertaling die laten zien hoe de wereld door de mensen van toen werd bewandeld en gezien; veelal langs bijbelgebaande paden en door een bijbelsgekleurde bril, hoewel Antonie van Leeuwenhoek zijn 500 lenzen pas sleep na de periode die *Op weg naar de hemel* bestrijkt. Een van de teksten gaat over de vraag van Jan van Boendale (1279-± 1350) waarom het aardrijk niet uit elkaar valt (*Lekenspiegel*, hoofdstuk 11). CAANS-lid en sterrenkundige, assoc. prof. dr. **Jeroen Stil**, geeft commentaar op Van Boendales visie.

Nederlandse literatuur, denk aan Jan Wolkers, Maarten 't Hart en ook would-be-afvalligen als Maarten Biesheuvel, laat zien hoezeer de bijbel een rol is blijven spelen in het leven van mensen in de lage landen en ook al in de jeugdherinneringen van de in Wetaskiwin geboren novelist Aritha van Herk, *Places far from Ellesmere*: "What you weren't. Allowed ... to go uptown at noon ... to play ball after school, to go to dances ... to smoke or drink or screw".

CAANS-lid **Cor van de Panne**, emeritus-hoogleraar Economische Wetenschappen aan University of Calgary zette die van hem vollediger op papier.

Zoals gezegd: IN DIT NUMMER

Mijn herinneringen aan Hermans:

Door Peter Lowensteyn

1957

Terwijl ik m'n meegebrachte boterhammen op at, bladerde ik door de correspondentiemappen die, hoog opgestapeld, in de, vroeger als kluis gebruikte, stalen kast lagen. Ik nam die van Hermans eruit en begon te lezen.

Er was veel veranderd gedurende m'n anderhalf jaar verblijf in het leger. De altijd al achterdochtige schrijver had van Oorschot een vent van een accountantsbureau op z'n dak gestuurd om na te gaan of de grote uitgever hem wel voldoende auteursrechten had betaald. Elkaar beschuldigend, over en weer dingen in de schoenen schuivende, speelden de twee moedwil en misverstand¹, een masochistisch spelletje per post. De een cynisch en vuil, de ander paternalistisch: arme schrijvers, maar geen krediet!

Opgesloten in de verre noordelijke stad was de venijnige schrijver steeds hatelijker geworden en ik vreesde dat de *God Onverkoopbaar*² wel de laatste roman bij Uitgeverij van Oorschot zou worden.

Ik dacht terug aan de tijd voor het leger, toen Hermans nog, zo nu en dan, de uitgeverij bezocht, donkere, regenachtige namiddagen in de herfst, de straatverlichting reeds aan, en Hermans in een regenjas, kraag op, gleufhoed, een rechercheur in een *film policier*.

¹ *Moedwil en Misverstand*, een verhalenbundel van Hermans; 1e druk 1948. ([Wikipedia](#))

² *De God Denkbaar Denkbaar De God*, een roman van Hermans, waarvan de eerste druk in 1956 zeer slecht verkocht werd! Verdere informatie [HIER](#)

Nederland aardgas-"los"

Door Pjotr Scotnicki

Over het "van gas los" beleid van de Nederlandse overheid is heel veel te zeggen. Naar mijn mening heeft de overheid een paar zaken door elkaar gehaald. Sinds de jaren 60 van de vorige eeuw, toen het Slochteren veld in productie werd genomen, heeft de staat meer dan 400 miljard euro verdiend aan het aardgas uit dat veld. Met slechts 1 procent daarvan had de overheid alle schade aan gebouwen in Groningen ruimhartig kunnen compenseren. De overheid was echter te krenterig om dat te doen en heeft in plaats daarvan decennia lang de NAM moeilijk laten doen over het compenseren van de schade. Hierdoor is uiteindelijk zoveel onvrede bij de Groningers ontstaan dat ze toen maar besloten om helemaal geen gas meer te gaan produceren uit het Slochteren veld. Daarmee dachten ze dan ook de aardbevingen te stoppen, maar die gaan nog wel een tijdje door, ook nadat de productie is gestopt. Ondertussen hebben de meeste Groningers nog steeds geen compensatie van de overheid ontvangen.

Omdat onze overheid ook blindelings vertrouwt op de IPCC en dus graag ook minder CO₂ wil gaan uitstoten heeft ze ook bedacht dat het handig zou zijn als we in Nederland geen aardgas meer zouden gaan gebruiken. Hierbij ging ze er gemakshalve aan voorbij dat veel van de alternatieven voor aardgas meer CO₂ uitstoot veroorzaken dan aardgas. Het blijkt in de praktijk ook veel te duur en vaak technisch niet goed mogelijk om op korte termijn van het aardgas af te gaan. Daarom importeert Nederland sinds enige jaren op grote schaal aardgas uit het buitenland. Het aardgasverbruik in Nederland is namelijk helemaal niet gedaald.

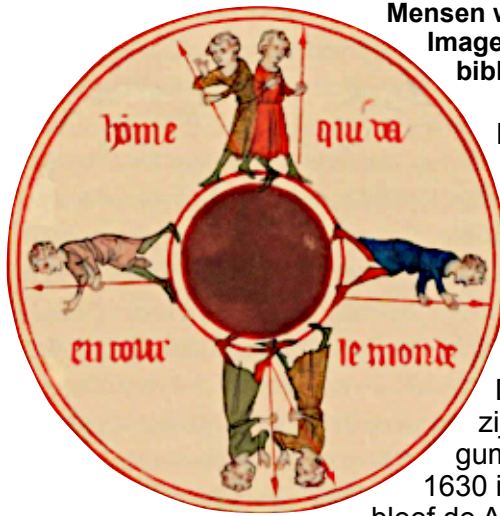
Overwegingen van een sterrenkundige bij Jan van Boendales beschrijving van het Firmament

Door Jeroen Stil

Er is veel te doen over wetenschap vandaag de dag. Toen we begin 2020 werden geconfronteerd met een pandemie met een omvang die al in een eeuw niet was voorgekomen, stond de wetenschap plotseling in de schijnwerpers. We hebben allemaal kunnen zien hoe inzichten veranderen, hoe ideeën die in beginsel goed lijken bij nader onderzoek niet zo goed blijken te zijn, en hoe langzaam de raderen van de wetenschap op volle toeren draaien. Dat komt vooral omdat elke studie, elk detail, geverifieerd en bediscussieerd moet worden volgens de Wetenschappelijke Methode. Dat begon ruwweg in de zestiende of zeventiende eeuw, tenminste in onze moderne westelijke cultuur.

Neem nu bijvoorbeeld het idee dat de Zon, en niet de Aarde het middelpunt is van het universum. Dat idee hebben we aan Copernicus (1543) te danken, nietwaar? Niet waar. Aristarchus had al in de derde eeuw v. Chr. een heliocentrisch wereldbeeld voorgesteld. Maar op dat wereldbeeld viel toch wel wat aan te merken. Als de aarde beweegt zou ons perspectief op de sterren in de loop van een jaar moeten veranderen, en dat leek niet het geval. De sterrenbeelden veranderen niet van vorm in de loop van een jaar. Nu weten we dat de sterren zo ver weg staan dat je het effect van de beweging van de aarde alleen met een telescoop kunt meten. Veronderstel nu dat Aristarchus had beargumenteerd dat de sterren zo ver weg staan dat het verschil in perspectief pas over tweeduizend jaar te meten valt met een instrument dat nog lang niet is uitgevonden. Dan had hij gelijk gehad. Zou een weldenkende Oude Griek hem ook

geloofd hebben? Of zou deze Oude Griek onbewust *Occam's Razor* hebben toegepast en geconcludeerd hebben dat het waarschijnlijker is dat de Aarde in het middelpunt van het universum staat?

Mensen wandelen rond de aardbol (uit: Gossuin de Metz, *Image dus monde*; Frankrijk, eind 13e eeuw; Paris, bibliothèque nationale de France, fr 25344, fol. 39r)

Het heliocentrische model van Copernicus was ook aan kritiek onderhevig omdat Copernicus ervan uit ging dat de planeten een cirkelvormige baan om de Zon beschrijven. Hierdoor werkte het model van Copernicus minder goed dan het gevestigde en geleidelijk aan bijgewerkte geocentrische model van Ptolemaeus in zijn boek de *Almagest* (tweede eeuw n. Chr.). De oplossing was dat planeetbanen ellipsvormig zijn, zoals Kepler in de periode 1609-1619 beargumenteerde, een idee dat pas vanaf ongeveer 1630 in brede kring werd geaccepteerd. Overigens bleef de Aarde min of meer in het centrum van het universum tot en met het heelal-model van Kapteyn in de vroege jaren van de twintigste eeuw.

Jan van Boendale beschrijft ruim twee eeuwen voor Copernicus in zijn *Lekenspiegel* een geocentrisch wereldbeeld zoals dat in de middeleeuwen gangbaar was. Hij mengt zijn beschrijving van de natuur ook met het boven-natuurlijke, zonder de minste twijfel over de werking van de kosmos of de invloed ervan op het aardse. De planeten komen weinig aan bod. Opvallend is dat hij de vijf planeten niet in volgorde opnoemt. Ook in het geocentrische wereldbeeld werden de planeten gerangschikt volgens hun werkelijke afstand tot de Zon, wellicht omdat de verre planeten zich langzamer lijken te bewegen ten opzichte van de sterren.

Wel is er veel aandacht voor Zon en Maan en de invloed op het aardse die deze hemellichamen wordt toegedicht. Hier dringt duidelijk meer de religieuze achtergrond van de *Lekenspiegel* door dan de wetenschappelijke stand van zaken. Rond 1320 waren de *Alfonsine tabellen*, zeg de gemoderniseerde versie van de *Almagest* van Ptolemaeus, bekend in Parijs. Men kon daarmee verduisteringen voorspellen aan de hand van tabellen en een voorgeschreven rekenmethode. Van Boendale's beschrijving is hiermee vergeleken oppervlakkig. Hij schrijft – correct – dat bij een zonsverduistering de Maan zich voor de Zon beweegt, maar hij is minder duidelijk over de oorzaak van maansverduisteringen, wanneer de Maan zich in de schaduw van de Aarde beweegt. Dat idee was overigens wel de basis waarop Hipparchus in de tweede eeuw v. Chr. zijn berekening van de afstand tot de Maan baseerde.

Van Boendale's lezing lijkt hiermee op een geïnformeerde, maar ook moralistische verklaring, die op gespannen voet met de wetenschap van die tijd stond. Wat dat betreft is er de laatste zevenhonderd jaar nog niet zoveel veranderd.

Leven met de Here God

Door Cornelis van de Panne

Hoewel mijn ouders relatief welvarend waren, leidden ze een typisch plattelandsleven van die tijd. Ze namen nooit vakantie en reizen buiten het eiland Schouwen Duiveland was beperkt tot familiebezoek, behalve dan, wat ik me herinner, een bezoek aan het dierenpark in Rhenen en de Heilige Land Stichting ergens in Gelderland waar de tenten van Abraham, Isaac en Jacob te zien waren. Ze bezochten nooit een restaurant en zeker niet een café want daar werd gedronken, het was een wereldse plaats niet geschikt voor gereformeerden. Film en toneel waren onbekend en wellicht zondig. Muziek bestond uit het spelen op het harmonium, waar alle kinderen wel aan deden en mijn zuster Dina had een banjo. Aan sport werd niet gedaan, althans niet door gereformeerden, en dansen was beslist zondig, want dan kon je niet aan Jezus denken, zoals mijn moeder mij waarschuwde.

Maarten Biesheuvel met Cornelis van de Panne in 1992

De radio was een kostbaar bezit, maar die stond voornamelijk op de NCRV. Buiten de kringen van familie en kerk was er "De Wereld" waarin je wel moest verblijven maar die je toch wel, waar mogelijk, moest vermijden. Maar als iets Christelijk georganiseerd was kon het niet slecht zijn. De kinderen gingen naar Christelijk scholen, naar de lagere "School met den Bijbel" in Scharendijke en de Christelijke ULO and MULO in Zierikzee. Maar er werd niet gearzeld mijn broer Piet en later mijn zuster Lia en mij, naar de openbare Rijks Hogere Burger School te sturen voor een betere opleiding. Toch was er in de slaapkamer een spaarbusje voor de (Christelijke) Vrije Universiteit en ook een voor de zending. De busjes hadden, slim geconstrueerd, een met stof bekleed gleufje, om het uithalen van munten te voorkomen.

**Zicht op Zierikzee
door Esaias van de Velde**

Maar het hele leven was doordrenkt met het dienen van God de Heer. Bij elke van de drie maaltijden werd er eerst gebeden en na het eten uit de bijbel voorgelezen en daarna een dankgebed. De gebeden gezegd door mijn vader waren hoofdzakelijk dezelfde formules met er tussen in soms op dat ogenblik toepasselijke zinnen. Als hij er niet was deed mijn moeder het met kortere versies, en als je als kind apart at was het voldoende te zeggen: "Here zegen deze spijs, amen".

Bij elke maaltijd las mijn vader een stuk uit de bijbel. Het hele boek, van Genesis tot Openbaringen, werd voorgelezen, en een bladwijzer en streepjes met zijn duimnagel gaven aan waar hij was. Overslaan van saaie stukken zoals geslachtsregisters mocht niet, want de hele bijbel was Gods Woord, de Schrift, maar soms deed hij het toch wel,

bv. met het oudtestamentische boek Ezechiël dat vol staat met science-fiction-achtige visioenen die hij misschien te griezelig vond. Hij las goed voor, maar oom, bij wie we soms wel eens toevallig tijdens een maaltijd terecht kwamen, maakte van elke zin dezelfde zangerige dreun waarin de woorden onherkenbaar samensmolten.

De dag werd afgesloten met het avondgebed, het op de knieën bidden voor het bed waarbij gevraagd werd om bescherming tijdens de slaap, dat onbekende stuk in de dagelijkse kringloop waarin van alles kon gebeuren, de slaap, het kleine zusje van de dood. Des morgens bij het opstaan werd het ochtendgebed, ook op de knieën, aanbevolen, maar ik weet niet zeker of iedereen dat deed. In totaal werd God elke dag zeven of acht keer aangeropen en werd drie keer geluisterd naar zijn woord. De kinderen op school kregen daarbij nog elke schooldag een gebed en een bijbelverhaal aan het begin. Elke week moest ieder kind een psalmvers uit het hoofd leren dat op maandagmorgen overhoord werd.

De zondag was vrijwel geheel aan God en zijn dienst gewijd. In navolging van de Sabbat van Israël mocht niets gebeuren dat niet direct met de Here of de kerk te maken had. Er werd twee keer naar de kerk gegaan. Elke dienst begon met een stil gebed waarbij de mannen stonden, de dominee voor de preekstoel en de mannen in de mannenbanken aan de zijkant. Dan was er het grote gebed waarin ieder en alles een beurt kreeg inclusief het koninklijk huis en de regering. God sprak tijdens het voorlezen door een ouderling van de tien geboden en het stuk uit de bijbel, en daarna was er de preek die wel meer dan een uur kon duren, ingedeeld in drie punten, elk goed voor minstens een kwartier. Je onthield de punten goed om te weten hoelang het nog zou duren. Een kort dankgebed kwam aan het eind. Na de eerste dienst volgde de knapenvereniging voor jongens van 12 tot 16 en na de tweede de zondagsschool voor kinderen en dat 's avonds nog de jongelingsvereniging.

Na de kerkdiensten werd er thee en koffie gedronken, vaak met familieleden die van verder weg kwamen. Er mocht niet gewandeld, gefietst of auto gereden worden, behalve als het met de kerk verband hield, zoals het ophalen en thuisbrengen van familieleden voor de kerkgang.

's Avonds werd erin de mooie kamer bij het harmonium gezongen. Ieder van het gezin, ook de kinderen, konden een psalmvers opgeven dat dan gezongen werd. Vader en moeder zaten in hun leunstoelen en de kinderen aan de tafel of op de divan, ieder met een psalmboekje voor zich. Dat waren dus zes psalmen en gevoegd bij de psalmen in de kerk en in de jeugdverenigingen kwam men wel tot twintig. Het aantal gebeden op zondag zal niet veel minder zijn.

Dan was er de catechisatie, geleid door de dominee, voor jonge mensen die belijdenis wilden doen, een avond per week, waarbij de antwoorden van de Heidelbergse Catechismus uit het hoofd geleerd moesten worden. De volwassenen kregen eenmaal per jaar huisbezoek van de ouderlingen, waarbij ieder persoonlijk aan de tand gevoeld werd betreffende het geloof.

Als, zoals meestal, Kerstmis, Oudjaar en Nieuwjaar op een weekdag vielen, waren er kerkdiensten, twee op eerste Kerstdag en een op Oudjaar en Nieuwjaar. Omdat de dominees het in die tijd niet aankonden met verse preken ruilden ze van kansel, wat voor het gehoor ook niet onwelkom was. Andere weekdagen met kerkdiensten waren Hemelvaartsdag en de Bid- en Dankdagen voor de oogst. Voor volwassenen lijkt het allemaal erg veel en voor kinderen wel verschrikkelijk veel. Maar als iedereen in de omgeving eraan meedoet en het heel belangrijk gevonden wordt, past men er zich bij

aan. Als de preek je niet trof, waren er nog genoeg andere dingen om aan te denken. Verder hielpen pepermuntjes zuigen, sluiks rondkijken en de verhalen lezen in de bijbel de meestal anderhalf uur durende diensten door te komen. Het was interessant te horen wat de dominees ervan maakten, meestal waren ze niet slecht, en er was niets anders te beleven in het dorp.

De kerk en het geloof zijn grotendeels verdwenen in mijn generatie. Zoals de hazen in het Canadese klimaat hun winterse witte vacht verwisselen voor een in sneeuwloze seizoenen betere schutkleur, zo zijn al dat bidden en zingen en bijbel lezen zijn afgeschud met een andere manier van leven in een andere omgeving. Neven en nichten die op het platteland zijn blijven wonen gaan nog naar de kerk maar ik vermoed dat hun kinderen daar al veel minder aan doen.

Chapter News

Montreal door Peter Lowensteyn

CAANS-lid **José Campbell** deelde de nieuwsbrief *NOS Tweede Wereldoorlog*: 'Vrouwen in het verzet: Mensen blijven vaak steken op Hannie Schaft'. Deze nieuwsbrief bericht over een tentoonstelling die op 30 november werd geopend in Haarlem. Het Noord-Hollands Archief belicht hier de rol van vrouwen in het verzet, schenkt aandacht aan een nieuw monument van het Joodse werkdorp uit de Wieringermeerpolder en het bezoek van prinses Beatrix aan een steungroep voor nabestaanden van 'foute' Nederlanders.

De uitgebreide bespreking van deze tentoonstelling staat online: [NOS Tweede Wereldoorlog • Editie #61 • Bekijk online](#). Overigens, deze link biedt ook de mogelijkheid tot – gratis – aanmelding voor deze nieuwsbrief.

Ottawa

door Martien de Leeuw

Het bestuur is een aantal malen *virtueel* bij elkaar gekomen om de toekomst van CAANS-Ottawa te bespreken. We hebben besloten dat we, voordat we verder mogelijke activiteiten gaan ontwikkelen, elkaar graag eerst weer eens in levenden lijve willen zien, natuurlijk met gepaste Covid-19 voorzorgsmaatregelen. In dit verband hebben Margot en James Grimes weer hun prachtige, aan het Gatineau Park grenzende, tuin aangeboden voor een sociale bijeenkomst.

Deze bijeenkomst was niet erg gestructureerd, er was geen formele lezing, maar we besteedden, met inachtneming van de Covid-19 voorzorgsmaatregelen, wel tijd aan het voordragen van wat Nederlandse gedichten, proza of liedjes. Naast deze voordrachten [bij Margot en James Grims op donderdag 9 september, van 14:00 tot 16:00 uur], konden we genieten van live jazz-muziek op de achtergrond, verzorgd door Bert Waslander.

Calgary

door Mary Eggermont-Molenaar

Begin september bezochten die en genen de *World Touring Anne Frank Exhibit* in het Heritage Park. Velen van ons zijn ook wel eens in het Anne Frank-huis in Amsterdam geweest. De tekst bij deze tentoonstelling in Calgary verschaftte een onverwachte draai. Mac van Wielingen, zoon van onze voormalige honoraire consul Gus van Wielingen (1923-2013) schrijft erbij:

Anne Frank's story has endured for over seven decades and has been a source of extraordinary inspiration for many throughout the world. Her inspiration has touched millions, including our family, but we have a unique connection. My father's family lived near the Frank family in Amsterdam, and they shared a common history as refugees from

Germany into the Netherlands. My great grandfather worked with Anne's father Otto, and Auguste van Pels was my great aunt. Peter van Pels was my father's first cousin. Our family's history is interwoven with that of Anne Frank; we are moved by Anne Frank's extraordinary courage and wisdom in a unique and deeply personal way. We want to do what we can to support the inspiration Anne Frank offered the world. [More info](#)

Cleveringa-lezing 2021

Op 26 november ging het zoals vorig jaar. Het Leids Universiteitsfonds annoucerde een aantal Cleveringa-lezingen die online gevolgd zouden kunnen worden. De aangekondigde lezing van prof. dr. Carel Stolker, oud-rector magnificus van Universiteit Leiden, die op 17 november 2015 deze lezing in Calgary hield, was ook per YouTube te volgen. Stolker besprak ditmaal de vraag: *De academische vrijheid in de knel?*

Studentspreker bij die gelegenheid was Suzanne Bloks, zij sprak over de vraag *Waarom het volk niet beslist?* Zie [HIER](#)

Carel Stolker links, CAANS-bijeenkomst in Calgary, 2015.

Samenvatting Stolkers voordracht: *De academische vrijheid in de knel?*

Op 26 november 1940 sprak Rudolph Pabus Cleveringa (1894-1980) zijn beroemd geworden protestrede uit. Als decaan de rechtenfaculteit sprak hij zijn afschuw uit over de maatregel van de Duitsers om Joodse medewerkers van de universiteit te verwijderen. Kees Schuyt heeft in zijn biografie van Cleveringa (R.P. Cleveringa, Recht, onrecht en de vlam der gerechtigheid (Boom)) uitvoerig aandacht aan die rede besteed; net zoals Willem Otterspeer in zijn boek *Het Horzelnest, De Leidse universiteit in oorlogstijd* (2019).

Mijn toespraak zal gaan over de betekenis die de rede van Cleveringa in onze tijd heeft. Terugkijkend op mijn rectoraat zal ik me daarbij concentreren op de academische vrijheid. Dat onderwerp is blijvend actueel. De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen wijdde er in februari van dit jaar een uitvoerig advies aan. Ze stelde vast dat academische vrijheid essentieel is voor goede wetenschap. Maar, voegde ze daar meteen aan toe: "ze is niet onbegrensd: wetenschappers moeten steeds een goed even-

wicht zoeken tussen academische vrijheid en onafhankelijkheid aan de ene kant, en hun maatschappelijke verantwoordelijkheid aan de andere kant”.

‘Een goed evenwicht zoeken’, daar kan niemand tegen zijn. Maar waar ligt dat evenwicht, en hoe kóm je daar? En wat is daarbij de rol van bijvoorbeeld de rector van de universiteit. Otterspeer heeft eens opgemerkt dat hij of zij ‘brandjesstichter’ zou moeten zijn om de discussie te bevorderen; en tegelijkertijd ‘brandjesblusser’ die ervoor moet zorgen ‘dat het niet uit de hand loopt’. Maar het vraagstuk van de academische vrijheid is nog breder. Zo hebben in twee recente redes de voorzitter van de Universiteit van Amsterdam en de rector van de Universiteit Utrecht gewaarschuwd voor een cultuur van politieke correctheid (woke) aan de universiteit. Een gemakkelijk onderwerp is het dus niet. Graag ga ik met de aanwezigen op zoek naar grenzen, waarbij talrijke facetten van de academische vrijheid zullen langskomen.

prof. dr. Carel Stolker

Stolker's lezing ging veel over hoe het moet met academische vrijheid, maar minder over hoe het gaat als deze hoe dan ook wordt beknot. Wat is bijvoorbeeld de rol van de ombudsman bij conflicten? Vragen na afloop gingen ook over *woke*. Mag je het Midden-Oosten nog bestuderen? Mag je een universiteit het land uitsturen? Gelukkig is deze lezing op YouTube nog te bekijken en beluisteren. Overigens, de Trump-universiteit werd zonder kleerscheuren opgeheven.

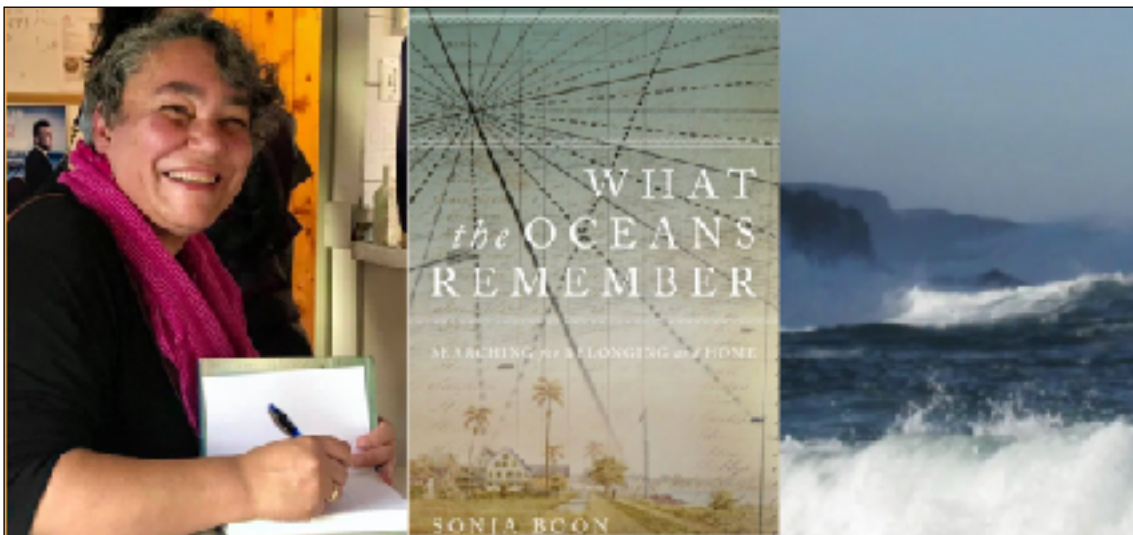
Vancouver door Natalie Platel

October 9 - VIFF Film Screening: [White Cube](#) at SFU Woodward's Theatre - Saturday 9:00 p.m.

October 9 - CAANS Members-only Pre-film social at [La Casita](#) - 7:30 p.m.

October 23 - Author Event: [Sonja Boon](#) - online Saturday 11 a.m.

Sonja Boon, author and professor at Memorial University of Newfoundland and Labrador, discussed her new critically-acclaimed memoir: *What the Oceans remember: Searching for Belonging and Home*.

Author Sonja Boon's heritage is complicated. Although she has lived in Canada for more than thirty years, she was born in the UK to a Surinamese mother and a Dutch father. Boon's family history spans five continents: Europe, Africa, Southeast Asia, South America, and North America. Despite her complex and multi-layered background, she has often omitted her full heritage, replying "I'm Dutch-Canadian" to anyone who asks about her identity. An invitation to join a family tree project inspired a journey to the heart of the histories that have shaped her identity. It was an opportunity to answer the two questions that have dogged her over the years: Where does she belong? And who does she belong to?

Boon's archival research—in Suriname, the Netherlands, the UK, and Canada—brings her opportunities to reflect on the possibilities and limitations of the archives themselves, the tangliness of oceanic migration, histories, the meaning of legacy, music, love, freedom, memory, ruin, and imagination. Ultimately, she reflected on the relevance of our past to understanding our present.

Deeply informed by archival research and current scholarship, but written as a reflective and intimate memoir, *What the Oceans Remember* addresses current issues in migration, identity, belonging, and history through an interrogation of race, ethnicity, gender, archives and memory. More importantly, it addresses the relevance of our past to understanding our present. It shows the multiplicity of identities and origins that can shape the way we understand our histories and our own selves.

October 24 - Author Event: **Jaap Robben** - online
Sunday 11:00 a.m. PST

The Vancouver Writer's Festival [resented Dutch poet and author Jaap Robben (1984). Robben doesn't write for a specific age group, but for everyone. Since 2004 he has published poetry, novels, articles, children's books and translations. He has also written several theatre pieces. His work has been awarded many prizes, his novels are made into films and his work has been published in fifteen languages. Under the heading [WORK](#) you will find a list of all his books and articles.

Jaap Robben

The Libby Leshgold Gallery presents from 12 November to 13 February *Face Value*, a retrospective show of Vancouver-CAANS-lid **Cornelia Wijngaarden**.

An important retrospective which brings together her oeuvre at a critical time in exhibition making history of contemporary media artists in Canada. "Cornelia firmly remains an institution who was instrumental in institutionalizing of media arts. There is never a dull moment: intellectually stimulating, politically uncompromising, and aesthetically edgy." (Zainub Verjee)

Cornelia Wyngaarden (b. 1942, The Hague, Netherlands) has been exploring notions of female subjectivity since the 1980s. Recent exhibitions have been hosted by the Morris and Helen Belkin Gallery, 221A, the Western Front, and Kamloops Art Gallery. In 1998, Wyngaarden was the recipient of the Jack and Doris Shadbolt VIVA award. Here are more details at the [Emily Carr University website](#).

October to April - *From COP 26 to Earth Day: Dutch Perspectives on tackling the Climate Emergency Series*

Part 1: On 17 November **dr. Vanessa Timmer**, Senior Research Fellow at Utrecht University, discussed online: [COP26: Putting People at the Center of Climate Action](#) - online Wed. 7:30pm

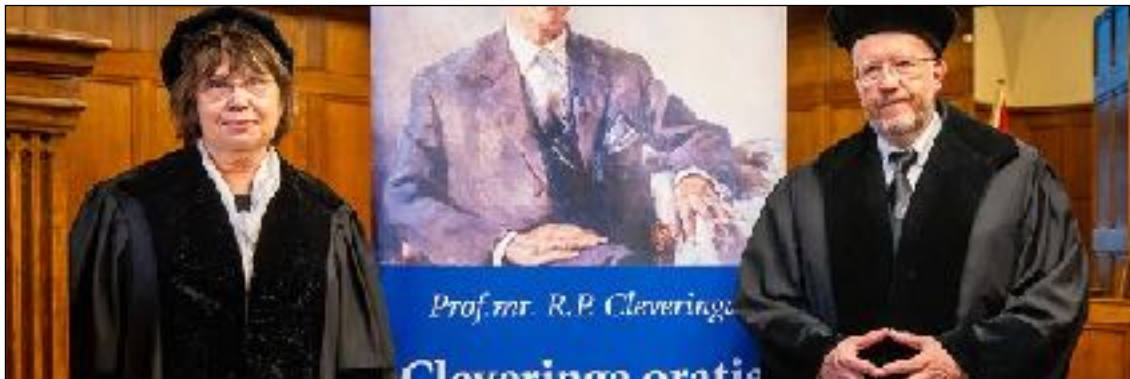

Bericht van CAANS-lid **Annette Dorrepaal**/Comité Cleveringa

Nov. 25 - **Cleveringa Lezing**: *Freedom, Outer Space and the Role of Law* - online Thurs. 11am PST.

Nov. 26 - **Cleveringa Oratie**: *Autonomie in een veranderende wereldorde: Brexit versus de huidige situatie in Hong Kong* - online Fri. 11am. Duo lezing door professor dr. **Armin Cuyvers** en drs. **Henk Schulte Nordholt**.

Voor de samenvattingen van deze lezingen, zie: [HIER](#)

The Journals

Geen bespreking van de journals, want, zoals **Basil** liet weten: "The campus is supposed to be opening to us non-essentials in January, if the Covid doesn't flare up again". Dat lijkt op het moment nog het minste, dat Covid upflart!

**Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies
2022 MEMBERSHIP**

Please note that membership is from January 1 to December 31

Membership of CAANS is twenty-five dollars (twenty dollars for those who are also member of the local chapter) for which Official Tax Receipts for a tax credit (about 35-50%, depending on province) will be remitted. Local chapters will not remit Official Tax Receipts. CAANS-National is a charitable educational organization and welcomes additional donations.

Membership fees or donations are preferably transmitted via the secure <https://www.canadahelps.org/en/charities/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> website since this can be done via credit card, debit card or PayPal and therefore allows national and international payments without necessitating an account in different countries, and an instantaneous remittance of the tax receipt. To do this, enter this website and click on **Donate Now**. After filling out the forms, reviewing and clicking on **Complete Donation**, click on **Receipt 1** (in red) to download your Official Tax Receipt. You will also receive an instant email with your Tax Receipt.

Please contact our treasurer for step-by-step instructions if needed (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) with "CAANS payment instructions" in the subject line.

For those not feeling at ease paying via the internet, cheques can always be sent to our treasurer.

Address: Mr. Peter Tijssen, Treasurer of CAANS,
76 Winston Circle, Pointe-Claire, QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland, QC H9H 3B6

Our Newsletter and our Journal (CJNS/RCEN) are distributed by email, so please be sure to give your email address below. We will not share this email address with anyone!

Send an email to peter.tijssen@iaf.inrs.ca when you remit your fees or a donation with:

1. your name
2. mailing address
3. home and any other phone numbers
4. email address
5. your profession (If academic, please specify discipline)

Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises ADHÉSION 2022

Veillez noter: on devient membre pour une année civile.

La cotisation à l'ACAEN est de vingt-cinq dollars (vingt dollars pour des membres d'une section locale). Cette somme est un don charitable aux fins d'impôt et les donateurs recevront un reçu aux fins d'impôt (crédit d'impôt de 35-50% selon les provinces). ACAEN-National est une organisation éducative charitable et encourage des dons supplémentaires.

Les frais d'adhésion ou des dons sont transmises de préférence via le site sécuritaire <https://www.canadahelps.org/fr/organismesdebienfaisance/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> car cela peut être fait par carte de crédit, carte de débit, Interac ou PayPal et permet donc des paiements nationaux et internationaux sans nécessiter un compte dans les différents pays, et une remise instantanée du reçu d'impôt. Pour ce faire, entrez dans le site, et cliquez sur « **Faites un don** ». Après avoir rempli les formulaires et une vérification et en cliquant sur le « **don complet** », cliquez sur **reçu 1** (en rouge) pour télécharger votre reçu d'impôt officiel. Vous recevrez également un courriel instantané avec votre reçu d'impôt.

S'il vous plaît contacter notre trésorier pour les instructions étape-par-étape si nécessaire (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) avec des «instructions de paiement d'ACAEN » dans la ligne objet.

Pour ceux qui ne se sentent pas à l'aise de payer via internet, des chèques peuvent toujours être envoyés à notre trésorier.

M. Peter Tijssen , Trésorier de l'ACAEN,
76 cercle Winston , Pointe-Claire , QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721 ;
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland , QC H9H 3B6

Nous distribuons notre Bulletin et notre Journal (CJNS/RCEN) par email (courriel). Vous voudrez donc bien donner votre adresse email ci-dessous. Nous ne la donnerons à personne!

Lorsque vous payez, envoyez un courriel à peter.tijssen@iaf.inrs.ca avec :

1. Nom
2. Adresse pour correspondance
3. Téléphone: (travail), (domicile)
4. Courriel (email)
5. Profession (Les universitaires voudront bien préciser leur discipline)

OFFICERS/ MEMBRES DU BUREAU

President

Tanja Collet
Languages, Literatures and Cultures
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
tcollet@uwindsor.ca

Vice-President

Marianne Verheyen
University of Toronto
School of Continuing Studies
158 St. George Street
Toronto, Ontario M5S 2V8
marianne.verheyen@utoronto.ca

Past President

Michiel Horn, Professor Emeritus of History and University Historian
York University, Glendon Campus
Toronto, ON M4N 3M6
schuhhorn@sympatico.ca

Secretary

Mary Eggermont-Molenaar
1416 - 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1
memo45@shaw.ca

Treasurer

Peter Tijssen, 76 Winston Circle
Pointe-Claire, QC H9S 4X6
peter.Tijssen@iaf.inrs.ca

CJNS/RCEN Editor

Krystyna Henke
Joint PhD in Educational Studies
Program
Faculty of Education
Brock University
St. Catharines, ON L2S 3A1
khenke.cjns@gmail.com

CJNS/RCEN Editor Emeritus

Basil D. Kingstone
Department of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
bkingst@uwindsor.ca

Newsletter Editor

Mary Eggermont-Molenaar

Associate Newsletter Editor

Peter Lowensteyn - Layout & Communications

Webmaster

Peter Lowensteyn
webmaster@caans-acaen.ca
(Site: <http://www.caans-acaen.ca>)

Members at Large

J.I. (Hans) Bakker
Dept of Soc. and Anthro. MacKinnon 6
University of Guelph
50 Stone Road East
Guelph, Ontario Canada N1G 2W1
hbakker@uoguelph.ca

Gerrit Gerrits
Dept. of History and Classics
Acadia University
Wolfville, NS B4P 2R6
gerrit.gerrits@acadiu.ca

Martien de Leeuw
School of Industrial Design
Carleton University
martiendeleeuw@gmail.com

Willemina Seywerd
265 Scarborough Crescent
Scarborough, ON M1M 2J7
wseywerd@gmail.com

Chapter Secretaries & Contacts

Calgary - Mary Eggermont:

memo45@shaw.ca

Montreal - Peter Lowensteyn:

peter@lowensteyn.com

Ottawa - Frank Mourits:

fmourits@gmail.com

Toronto - Marianne Verheyen:

mverheyen@sympatico.ca

Vancouver - Nathalie Platel

nplatel@europa-business.net

CAANS/ACAEN Archives 1971-2013

Kings University

Gerry Segger Heritage Collection

Dr. William Van Arragon

1.780.465.3500. Ext. 8074

Bonita Bjornson, archiviste

1.780.465.8 04.

9125-50 Street

Edmonton, AB., T6B 2H3

The CAANS Newsletter appears three times a year, in April, August and December. It is a publication of the *Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies* and free to all the Association's members.

Le Bulletin de l'ACAEN paraît trois fois par an (avril, août, décembre). C'est une publication de *l'Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises*, dont les membres le reçoivent gratuitement.

Items for the Newsletter should be sent to Mary E.M (memo45@shaw.ca) preferably as an attachment to an email, in WordPerfect or Word.

Pour publier dans le Bulletin, prière d'envoyer votre texte à Mary E.M (memo45@shaw.ca) sous forme d'attachement à un courriel en WordPerfect ou Word. Merci!

Notice from our Treasurer, Peter Tijssen:

A few of you have not yet paid for this year. The good news is that from now on membership fee is \$25.00 for everyone.

If you are not sure if you have contributed this year, I encourage you to send a short email to peter.Tijssen@iaf.inrs.ca.

Please note that some memberships for CAANS (National) are collected through your local chapter. If in doubt, ask the treasurer of your local chapter if this is the case.